### Prawdopodobieństwo warunkowe

**P-stwo iloczynu:**  $P(A_1 \cap \cdots \cap A_k) = P(A_1)P(A_2|A_1)P(A_3|A_1 \cap A_2) \cdots P(A_k|A_1 \cap \cdots \cap A_{k-1}),$ 

**P-stwo całkowite:**  $P(B) = \sum_{j} P(A_j)P(B|A_j)$ , gdzie  $A_j$  stanowią podział  $\Omega$  i  $\forall_j P(A_j) > 0$ ,

Tw. Bayesa:  $P(A_i|B) = \frac{P(A_i)P(B|A_i)}{\sum_j P(A_j)P(B|A_j)}$ , gdzie  $A_j$  j.w.

# Własności E i Var

Całkowita wart. ocz.:  $E(X) = \sum_{j} P(A_j) E(X|A_j)$ , gdzie  $A_j$  jak w tw. Bayesa,

Liniowość E: E(aX + bY) = aEX + bEY,

Multiplikatywność E:  $E(XY) = EX \cdot EY$ , jeśli X, Y niezależne,

Addytywność Var: Var(X + Y) = VarX + VarY, jeśli X, Y niezależne,

Przydatny wzór na wariancję:  $VarX = E(X^2) - (EX)^2$ .

# Funkcje tworzące prawdopodobieństwa

**Definicja:**  $g_X(t) = Et^X = \sum_{i \in \mathbb{N}} P(X=i)t^i$ , dla X o wartościach w  $\mathbb{N}$ ,

Suma zmiennych:  $g_{X+Y}(t) = g_X(t)g_Y(t)$ , jeśli X, Y niezależne,

Ciąg zmiennych:  $g_{X_1+\cdots+X_Y}=g_Y(g_X(t))$  o ile  $Y,X_1,X_2,\ldots$  niezależne.

#### Nierówności

Nier. Markowa:  $P(X \ge cEX) \le \frac{1}{c}$ , inaczej  $P(X \ge A) \le \frac{EX}{A}$  (w obu przypadkach  $X \ge 0$ ),

Nier. Czebyszewa:  $P(|X - EX| \ge c \operatorname{sd}(X)) \le \frac{1}{c^2}$ , inaczej  $P(|X - EX| \ge A) \le \frac{VarX}{A^2}$ ,

Ogólna nier. Chernoffa:  $P(X \geq a) \leq \min_{t>0} \frac{Ee^{tX}}{e^{ta}}$ , oraz  $P(X \leq a) \leq \min_{t<0} \frac{Ee^{tX}}{e^{ta}}$ ,

Szczególny przypadek: Jeśli  $X_1, X_2, \dots$  niezal. 0/1-kowe,  $P(X_i = 1) = p_i, X = \sum X_i$  i  $\mu = EX = \sum p_i$ , to:

- $P(X \ge (1+\delta)\mu) \le \left(\frac{e^{\delta}}{(1+\delta)^{(1+\delta)}}\right)^{\mu} \le e^{-\frac{\delta^2\mu}{3}}$ , dla  $0 < \delta$ ,
- $P(X \le (1-\delta)\mu) \le \left(\frac{e^{-\delta}}{(1-\delta)^{(1-\delta)}}\right)^{\mu} \le e^{-\frac{\delta^2\mu}{2}}$ , dla  $0 < \delta < 1$

# Twierdzenia o sumie niez. zmiennych o tym samym rozkładzie

Słabe Prawo Wielkich Liczb: Niech  $X_1, X_2, \ldots$  niezależne o tym samym rozkładzie,  $EX_1 = \mu$  i niech  $\bar{X}_n = \frac{X_1 + \cdots + X_n}{n}$ . Dla dowolnego  $\varepsilon$  zachodzi  $\lim_{n \to \infty} P(|\bar{X}_n - \mu| < \varepsilon) = 1$ ,

Centralne Tw. Graniczne: Niech  $X_1, X_2, \ldots$  j.w. i  $VarX_1 = \sigma^2$ . Wtedy:  $\lim_{n\to\infty} P\left(\frac{\bar{X}_n - \mu}{\sigma/\sqrt{n}} \le z\right) = \Phi(z)$ ,

#### Podstawowe rozkłady dyskretne

W tym i kolejnym paragrafie X jest zawsze zmienną o odpowiednim rozkładzie.

**Dwumianowy Binom**(n, p):  $P(X = k) = \binom{n}{k} p^k (1 - p)^{n-k}$  dla k = 0, ..., n, EX = np, VarX = np(1 - p),  $g_X(t) = (1 - p + pt)^n$ ,

Geometryczny Geom(p):  $P(X = k) = (1-p)^{k-1}p$  dla  $k = 1, 2, ..., EX = \frac{1}{p}, VarX = \frac{1-p}{p^2}, g_X(t) = \frac{pt}{1-(1-p)t}, g_X(t) = \frac{pt}{1-(1-p)t}$ 

Poissona Pois $(\lambda)$ :  $P(X=k) = \frac{e^{-\lambda}\lambda^k}{k!}$  dla  $k=0,1,...,EX=\lambda, VarX=\lambda, g_X(t)=e^{\lambda(t-1)}$ 

### Podstawowe rozkłady ciągłe

Wykładniczy Exp $(\lambda)$ :  $f_X(t) = \lambda e^{-\lambda t}$  dla  $t \ge 0$ ,  $EX = \frac{1}{\lambda}$ ,  $VarX = \frac{1}{\lambda^2}$ ,

Normalny N( $\mu, \sigma$ ):  $f_X(t) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}\sigma} e^{\frac{-(t-\mu)^2}{2\sigma^2}}$ ,  $EX = \mu$ ,  $VarX = \sigma^2$ .